

La Plana Novella / Palau Novella

Olivella

Ubicació

Comarca: Garraf
Lloc/Adreça: Camí de la Plana Novella
Emplaçament Sobre de la urbanització de la Plana Novella
Alçada: 280

Coordenades:

Latitud: 41.29179
Longitud: 1.85272
UTM Est (X): 403938
UTM Nord (Y): 4571784

Classificació

Número de fitxa 08148 - 72
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Eclecticisme
Segle XIX
Any 1890
Autoria de l'element: Comas i Thos, Manuel. Arquitecte
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari 11868
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: 001000700DF07A
Autoria de la fitxa Josep Anton Pérez Arriaga
Data de registre de la fitxa: dg., 18/06/2017 - 02:00

Descripció

Es troba situat en un promontori dominant dins la zona d'interès agrícola del P.E. de protecció espai natural de Garraf. El conjunt és de caràcter eclèctic amb predomini estètic 'romàntic' amb una tendència medievalitzant i gust oriental.

El conjunt és tancat per una muralla on destaquen unes garites de guaita que l'envolten i recorden una fortalesa d'època gòtica. L'entrada principal del palau és una gran porta ubicada dins d'un arc de triomf on una placa amb una inscripció recorda la data d'adquisició de la finca i l'arquitecte que dirigí les obres. Centrada enmig de l'arc rebaixat destaca l'escultura de mig cos femenina idealitzada de gran bellesa que representa la senyora Maria Vilanova, esposa de Pere Domènech, promotor de la construcció. L'edifici principal és una gran mansió senyorial d'estil antillà de tres plantes. Té estructura simètrica amb dos cossos laterals i un de central més simple d'una alçada superior amb coberta de teula a dues vessants i una torreta mirador de planta quadrada molt sobresortint que descansa damunt el carener de la teulada. S'hi accedeix per una escala de cargol de 122 esglaons que puja als 25 metres d'alçada.

A l'entrada del palau, previ a l'entrada de la casa hi ha una font ornamental amb l'escultural d'un nen amb una serp enroscada a la mà. En l'escalinata d'entrada, sobre dos pedestals, es troben uns grius esculpits, obra de Rafel Atché. Al vestíbul trobem dues plaques històriques: en una apareixen els artesans que participaren en la construcció del palau que tenen els seus noms i oficis escrits en una placa commemorativa de marbre. En una altra placa es rememora el moment en què els treballadors van fer la donació de les claus d'or als senyors Domènech.

El saló principal del palau fou decorat amb escultures, pintures al fresc i tapissos de Baldomer Gili Roig. Una de les estances més curioses és la sala del bany d'estil neoàrab amb gran profusió de miralls circumdants, una banyera de marbre blanc de Carrara i un insòlit vàter de caoba en forma de trona. Un altre bany, és decorat amb figures humanes. A la segona planta es trobaven les habitacions del servei del palau i les calderes que produïen l'aigua calenta per a tot el palau. La decoració original es barreja actualment amb motius relacionats amb l'ús que actualment té l'edifici: monestir budista.

A banda de la peça del palau, dins del recinte murat trobem diferents dependències: una majordomia per al servei extern de la casa; la cotxera on es guardaven els carruatges, el celler, un pou, la casa dels guardes, quatre cases de planta baixa, els corrals, les quadres, les corts, les dependències de caràcter agrícola amb una superfície total edificada de 5.000 metres quadrats, els trulls per al premsat de la vinya i l'olivera. Destaca la capella cristiana dedicada a la Immaculada Concepció decorada artísticament amb les pintures d'Enric Monserdà i Vidal, especialment les de l'àbsis (La Santíssima Trinitat amb L'Anunciació de la Verge Maria i L'expulsió d'Adam i Eva del Paradís).

També és destacable per la seva magnificència i vistositat l'edifici dedicat a les tasques de safareig, d'un marcat estil gaudinià, imitant la fletxa o pinacle d'una església gòtica, d'on surten quatre cossos recolzats en pilars guarnits de peces de ceràmica. Al centre, una font a tres nivells deixava caure el seu contingut en quatre piques. Tot el safareig, molt acolorit, presenta una fesomia molt oriental.

A l'exterior del palau, destaca un llac artificial enmig del que devia ésser el jardí romàntic, avui encara amb arbres de diferents espècies.

Observacions:

(Segueix del camp Història): Els projectes colonitzadors dels Domènech no donaren els resultats promesos. Les terres no produïen el que s'havia previst; durant els deu anys que va durar l'aventura, el nombre d'habitants va disminuir i els projectes de nova realització es reduïrien únicament a l'embelliment de la casa senyorial; per això el municipi d'Olivella va promoure l'expedient de revocació dels beneficis de la Colònia Agrícola dient que l'existència d'aquesta colònia, amb els beneficis que li havien estat atorgats, el portarien a la ruïna juntament amb el despoblament per no haver-se pogut ingressar res a la caixa del municipi durant els anys posteriors a aquest període. L'any

1893 es declara la fil·loxera i el 1896 la finca passà a mans del Patrimoni de l'Estat i fou subhastada públicament amb 384 hectàrees de superfície i un preu de 178.911 pessetes. El 1898, va ser adjudicada la finca a l'últim descendent del baró de Jafre, Joan Torrents Font que se li va exigir en una reclamació, per part de l'Ajuntament d'Olivella, abonar els impostos darrers dels deu últims anys, que els antics senyors Domènech no havien pagat mai. El palau va passar a principi de segle al senyor Abadal dels transports de Barcelona, adquirida en subhasta pública. Els anys vint, totes les propietats de la Plana Novella foren del Banc Hipotecari i més tard dels senyors Montaner i Simón que les passarien als seus fills Murillo Simón. Els propietaris següents van ser: el senyor Ferrater i, l'any 1969, el senyor Querol Ponsá amb les propietats de les piques i del corral nou, finalment el senyor Lucas-Alsina de Barcelona i el senyor Caminal. El 1967 el palau i les seves terres foren adquirides per quatre associacions anònimes i els monjos de la comunitat religiosa dels Agustins de l'Escorial. L'associació va promoure la parcel·lació de la finca i la urbanització d'una àmplia zona, creant la urbanització Vall dels Reis. El recinte del palau es va separar de les àmplies bodegues i els trulls del palau que en aquesta època es convertiren en un restaurant. L'any 1996 es va convertir el Palau Novella en el Monestir de Sakya Tashi Ling (traduït del tibetà: 'illa dels bons desitjos'), primer monestir budista a Catalunya, de la tradició Sakyapa, una de les quatre escoles de budisme tibetà, sota l'autoritat de Sa Santedat Sakya Trizin, rei de l'antic Tibet. La comunitat ha preservat l'edifici del palau amb campanyes de restauració fomentant-ne la conservació i la investigació de documents històrics referents a l'època de la família i de les colònies d'ultramar. L'edifici té un horari de visites guiades per conèixer la filosofia budista.

Història

La Plana Novella és una antiga heretat que es troba en una petita planúria al centre del Parc del Garraf. Es troba situada en un promontori dominant, la vall dels Reis, que formava part de l'antiga baronia de Jafre. El nom prové de l'antiga masia Plana Novella situada darrere de la casa senyorial documentada en el segle XIV amb el nom de Mas Novella. El poblament d'aquesta zona s'inicià durant el segle XVII, abans però havia existit una casa pairal datada del 1601. L'any 1681, la propietat de la Plana Novella constava que era de José Catà i Bertran, senyor de la baronia de Jafra, qui en aquest any establí com a primer emfiteuta José Raventós i Codorniu del Mas de les Piques. El 22 d'agost de 1875, la finca fou adquirida per l'indià Pere Domènech i Grau, nascut a Sitges l'any 1831 i mor a Barcelona el 1898. Indià que va fer una gran fortuna a Cuba, on va aconseguir anar pujant socialment i obtenir alts càrrecs en el govern espanyol de l'illa. Pere Domènech va comprar a Joan Raventós i Girona i Joan Raventós i Amell els masos de la Plana Novella, les piques de la quadra de Jafre i el corral nou de Begues. La venda de la finca Plana Novella a Pere Domènech i Grau de Sitges va suposar un gran escàndol, ja que els senyors Raventós no eren els veritables senyors, sinó que només posseïen el domini útil de la finca. Aquesta venda va ocasionar un sorollós plet entre el senyor Domènech i els descendents del baró de Jafra, els quals posseïen el domini directe i alodial. Després d'aquest succés, el senyor Pere Domènech va decidir convertir el lloc en colònia agrícola, dedicada fonamentalment a l'explotació de la vinya. El nou propietari va incloure en les seves possessions el benefici de la Llei de colònies d'Alfons XII, que s'aconseguí el 23 de maig de 1885 i es va obtenir, així, l'exempció de l'impost de consum, l'exacció militar als nascuts a la colònia i també per a les set famílies que vivien a les masies sota el seu auspici i el de les 38 persones que treballaven a la colònia agrícola. El senyor Domènech encarrega la construcció del Palau Novella a l'arquitecte Manel Comas i Thos (distingit professionalment dintre dels estils modernista i neogòtic, autor de notables edificacions a Barcelona) recuperant una antiga masia i construint un palauet enmig del Garraf, destinat a l'època estival, per a la seva dona Maria Vilanova i el seu fill Cristòfor Domènech. Les obres de construcció començaren l'1 de juny de 1887 i acabaren el 29 d'octubre de 1890 amb la benedicció del bisbe de Barcelona, Monsenyor Jaume Català Alhora. Aquestes obres consistiren en una reforma total de la propietat amb la construcció d'una mansió senyorial d'estil antillà de grans dimensions. Gràcies a l'impuls emprenedor de la senyor Vilanova,

el 3 d'octubre de 1887, es van fer arribar les aigües del naixement dels brolladors de les piques fins a la finca, construint quatre quilòmetres de canonades; informació que es troba en una làpida de marbre a l'entrada del Palau. El celler, segons la descripció de l'època eren el millor equipat de Catalunya: amb 300 bótes de 10 càrregues cadascuna realitzades amb fusta dels boscos de la Plana.

A l'època, la família Domènech va viure en un bon moment polític, amb importants amistats de persones influents, una de les quals, que era membre del govern, havia fet estades al palau. La família va fomentar importants esdeveniments culturals i socials: la celebració de grans balls de disfresses o de funcions d'òpera. (Segueix al camp Observacions)

Bibliografia

BASSEGODA, J.; ALCALÀ, S. (2003). 'El palau Novella. Projecte de restauració del safareig històric', IV Trobada d'Estudiosos del Garraf. Barcelona: Diputació de Barcelona.

Pla especial del catàleg de masies, cases rurals i altres construccions del terme d'Olivella. Text refós. 2016. Olivella: Ajuntament d'Olivella.

CARBONELL, V. (1990). Apunts de la història d'Olivella. Quaderns de cultura local VI. Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs.

CARBONELL, V. (2004). Noms de lloc d'Olivella. Corpus de toponímia penedesenca, vol. 3 Grup d'Estudis Toponímics. Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs.

